KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Hyvinvointi ja terveyseroja kaventamassa

Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Nuorisovaltuusto 2.11.2026

Tero Seitsonen ja Olli Laiho

KEUSOTE.FI

Hyvinvointialuestrategia ja – palvelustrategia ohjaavat

Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuus

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2030 ja –kertomus

sis. Alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma ja Keusoten osallisuusohjelma

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2030

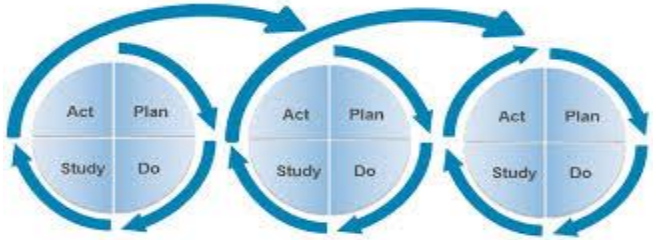
- Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma
- Perhekeskuksen toimintasuunnitelma
- Alueellinen neuvolasuunnitelma

Alueellinen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2026-2030

Alueellinen vammaisten henkilöiden hyvinvointisuunnitelma 2026-2030

Alueellinen ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön suunnitelma 2026-2030

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

LASTEN JA NUORTEN PALVELUKETJU

Asiakasohjaus

Varhaisen tuen toimintamallit, esim. Messiin-malli

Ohjaus, neuvonta, palvelutarpeenarviointi

Verkostoyhteistyö: järjestöt, yksityiset palveluntuottajat, seurakunnat, kunnat ym.

Perhekeskuspalvelut:
Äitiys- ja lastenneuvola, ehkäisyneuvola, opiskeluhuoltopalvelut, kohtaamispaikkatoiminta, perheneuvola- ja nuorisoasemapalvelut, lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö, perhesosiaalityö, ammatillinen tukihenkilötyö, perheoikeudelliset palvelut

Lastensuojelu:
Avohuolto, sijaishuolto

Sosiaali- ja kriisipäivystys,
Sosiaalipäivystys, kriisipäivystys, Ankkuritoiminta ym.

Digipalvelut

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Varhaiskasvatus, perusopetus, oppilaitokset, kulttuuri- ja liikuntatoimi, järjestöt, Kela, nuorisotyö ym.

Perusterveydenhuollon ja vammaispalvelut: (mm. pitkäaikais/akuutit sairaudet, mipä, lääkinnällinen kuntoutus, sth, keva-asumispalvelut, päivätoiminta, kuljetuspalvelut jne.)

Erikoissairaanhoidon palvelut: esim. psykiatria, mielenterveys- ja päihde, kehitysvammapoliklinikka, somatiikka ym.

Ennaltaehkäisy, varhainen tuki ja tunnistaminen

Hoito, tuki ja kuntoutus perustasolla

Hoito, tuki ja kuntoutus erityistasolla

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

TAVOITTEET
Alueellisen elintapaohjauksen kehittäminen
Osallisuuden ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen
Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelmallinen integrointi hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteisiin
Vähennetään kotitapaturmia ja ehkäistään kaatumisia
Väkivallan, esim. lähisuhdeväkivallan ja kouluväkivallan ehkäisy
Vahvistetaan turvallisuuden tunnetta eri ikäryhmissä
Päihteiden käytön vähentäminen
Vahvistetaan asukkaiden mielen hyvinvointia
Tuetaan asukkaiden työ-, toiminta- ja oppimiskykyä
PAINO-PISTEET
Asukkaille hyvät arjen rutiinit
Asukkaille turvallinen arki
Asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen
Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2030
Hyvinvointialueen strategia 2026-2030: Hyvinvointia ja turvallisuutta asukkaille yhdessä
KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuu
1. Asukkaille hyvät arjen rutiinit (Edistetään asukkaiden fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja kulttuurista aktiivisuutta tukemalla arjen rutiineja, elintapoja ja kulttuuriosallistumista)	Alueellisen elintapaohjauksen kehittäminen yhdyspinnoilla	• Elintapaohjauksen viitekehyksen toimeenpano jatkuu; Onnikka-painonhallintaohjelman pilotointi • Digitaaliset hoitopolut OmaKeusotessa, esim. elintapaohjaus, lihavuus, diabetes • Uudenmaan hyvinvointipolut –hanke • Omaishoidon hanke	• Elintapaneuvonnan toteutuminen tyypin 2 diabetesriskissä oleville Käypä hoito-suositusten mukaisesti, hyte-kerroin • Vaikuttavuusmittarit • Hankkeiden mittarit	Keusote
	Osallisuuden sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen	• Hyvinvointialueen osallisuusohjelman päivittäminen osana alueellista hyvinvointisuunnitelmaa	• Hyvinvointialueen osallisuusohjelman mittarit; mm. asukaskehittäjät (N), tilaisuuksien määrä (N), asukas- ja henkilöstöpaneelit NPS ja osallistujat (N), asukaskokemuksen mittarit, dialogiset verkostoneuvonpidot	Keusote
	Kulttuurihyvinvoinnin suunnitelmallinen integrointi hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteisiin	• Alueellisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman hyväksyminen osana alueellista hyvinvointisuunnitelmaa ja sen toimeenpano • Kaikukortti	• Kulttuurihyvinvointi-suunnitelman mittarit • Kaikukortin mittarit (Koettu vaikutus, Jaetut kortit N & Keusote/kunnat)	Keusote

Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuu
2. Asukkaille turvallinen arki	Vähennetään kotitapaturmia ja ehkäistään kaatumisia	• Kaatumisen ennaltaehkäisyn toimintamallin toimeenpano jatkuu	• Lonkkamurtumat 65-vuotta täyttäneillä, hyte-kerroin	
	Ehkäistään väkivaltaa / lähisuhdeväkivaltaa ja koulukiusaamista	• Rakenteiden luominen hyvinvointialueelle väkivallan ehkäisytyöhön • Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn avainhenkilökoulutusten jatkaminen • Palvelupolut OmaKeusoteen	• Alueelliset työryhmät luotu hyvinvointialueelle • THL:n lähisuhdeväkivallan mittarit • Pidetyt avainhenkilökoulutukset • OmaKeusoteen viedyt palvelupolut	
	Vahvistetaan turvallisuuden tunnetta eri ikäryhmissä	• Koulutukset ja materiaalit arjen turvallisuuteen sekä omatoimiseen varautumiseen liittyen	• Pidetyt koulutukset	
	Vähennetään päihteiden käyttöä	• Alueellisen ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön suunnitelman päivittäminen • Digitaaliset hoitopolut OmaKeusotessa	• Alueellisen päihde- ja riippuvuustyön suunnitelman mittarit • Alkoholin mini-intervention toteutuminen, kun juomiseen liittyy haitta tai haittariski, hyte-kerroin	

Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Vastuu
3. Asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen (Tuetaan asukkaiden mielen hyvinvointia sekä työ-, toiminta- ja oppimiskykyä vahvistamalla elintapoja, resilienssiä*) ja palvelujen saavutettavuutta) *) Resilienssiä voidaan vahvistaa esim. mielen hyvinvoinnin tukemisella, sosiaalisten verkostojen ja osallisuuden vahvistamisella, elintapaohjauksella ja palvelujen saavutettavuudella sekä digitaitojen ja kansalaistaitojen kehittämisellä	Vahvistetaan asukkaiden mielen hyvinvointia	• Elintapaohjauksen viitekehyksen toimeenpano • Palvelujen väliin jäävien tunnistaminen ja nivelvaiheiden vahvistaminen; palvelupolut • Digituen ja -palvelujen hyödyntäminen palvelujen saavutettavuuden parantamisessa	• Lastenneuvolan 4-vuotiaiden terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen, hyte-kerroin • Kouluterveydenhuollon 8-luokkalaisten terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen, hyte-kerroin • Kansalliset mielen hyvinvointia kuvaavat mittarit, THL	
	Tuetaan asukkaiden työ-, toiminta- ja oppimiskykyä	• TE-palvelujen yhteistyö kuntoutuspalvelut ja mielenterveyden tukipalvelut • Palvelujen väliin jäävien tunnistaminen ja nivelvaiheiden vahvistaminen; palvelupolut • Digituen ja -palvelujen hyödyntäminen palvelujen saavutettavuuden parantamisessa	• Työttömien toteutuneiden terveystarkastusten osuus, hyte-kerroin • Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64 vuotiaat, hyte-kerroin • Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttämyyseläkettä saavat 18-34 vuotiaat, hyte-kerroin	

• Lasten ja nuorten elintapaohjauksen kehittäminen
• Lasten ja nuorten osallisuuden ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen
• Lasten ja nuorten kulttuurihyvinvoinnin vahvistaminen
• Väkivallan ehkäisy
• Koetun turvallisuuden vahvistaminen
• Päihteiden käytön vähentäminen
• Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ennaltaehkäisevästi ja varhaisen tuen palveluin
• Lasten ja nuorten oppimisen tukeminen
Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2030
Asukkaille hyvät arjen rutiinit
Asukkaille turvallinen arki
Asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen
Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2030
Hyvinvointialueen strategia 2026-2030: Hyvinvointia ja turvallisuutta asukkaille yhdessä

Painopiste (alueellinen hyvinvointisuunnitelma)	Tavoite	Toimenpide	Mittari
1. Asukkaille hyvät arjen rutiinit (Edistetään asukkaiden fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja kulttuurista aktiivisuutta tukemalla arjen rutiineja, elintapoja ja kulttuuriosallistumista)	**Lasten ja nuorten elintapaohjauksen kehittäminen**	• OmaKeusote digipolkujen hyödyntäminen (liikunta, suun terveydenhuolto, ravinto, uni) • Perhekeskuksen toimintasuunnitelman painopisteenä elintapaohjauksen vahvistaminen (Peke-suunn.)	• Digipolkujen mittarit • Perhekeskuksen toimintasuunnitelman mittarit
	Lasten ja nuorten osallisuuden sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen	• Nuorten kohtaamispaikkatoiminnan käynnistäminen (Peke-suunn.) • Käydään monialaisesti läpi esim. Kouluterveyskyselyn tuloksia kaikkien osallisuus ja osallistuminen huomioiden; Nuorten Akatemian hanke • Lisätään vieraskielisen väestön tietoisuutta palveluista ja mahdollisuuksia hakeutua perhekeskuspalveluihin (Peke-suunn.) • Vanhemmuuden ryhmämuotoinen tukeminen vaikuttavin menetelmin (Peke-suunn.)	
	Lasten ja nuorten kulttuurihyvinvoinnin vahvistaminen	• Kulttuurihyvinvoinnin alueellisten rakenteiden luominen yhdyspintatyön tueksi • Kaikukortin käyttö	• Kulttuurihyvinvointi-suunnitelman mittarit • Kaikukortin käytön mittarit

Painopiste (alueellinen hyvinvointisuunnitelma)	Tavoite	Toimenpide	Mittari
2. Asukkaille turvallinen arki	Väkivallan , ml. kouluväkivallan sekä seurusteluväkivallan ehkäisy	• Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn alueellisten rakenteiden vahvistaminen yhdyspintatyön tueksi • Osaamisen vahvistaminen väkivallan muotojen tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen • Barnahus-mallin mukainen toiminta	• Alueellinen lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmä perustettu K/E • Avainhenkilökoulutuksen mittarit; osallistujat ja palaute (NPS) • Barnahus-verkkokoulutuksen suorittaneet
	Vahvistetaan turvallisuuden tunnetta	• Varautuminen 72 h- infojen toteuttaminen (Peke-suunn.) • Henkinen kriisinkestävyys- miten kertoa lapselle kriiseistä- webinaari yhteistyössä valmiuspäällikön kanssa (Peke-suunn.)	• alueellinen webinaari varautumisesta perhekeskusverkostolle ja vanhemmille; K/E, osallistujat (N) • Miten kertoa lapsille kriiseistä – webinaari; K/E, osallistujat (N)
	Vähennetään päihteiden käyttöä ja ehkäistään riippuvuuksia	• Ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet, sis. nikotiinituotteet, alkoholin ja rahapelaaminen • Irti tupakasta ja muista nikotiinituotteista digipolku, OmaKeusote • Ponnari-hankkeen toimeenpano Nuorisoaseman kanssa yhteistyönä; ehkäistään nuorten huumekuolemia & nuorten päihdehoidon ja porrasteisuuden kehittäminen	• Ponnari-hankkeen mittarit

Painopiste (alueellinen hyvinvointisuunnitelma)	Tavoite	Toimenpide	Mittari
3. Asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen (Tuetaan asukkaiden mielen hyvinvointia sekä työ-, toiminta- ja oppimiskykyä vahvistamalla elintapoja, resilienssiä ja palvelujen saavutettavuutta)	**Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ennaltaehkäisevästi ja varhaisen tuen palveluin**	• Lasten ja nuorten mielenterveyden tuen ja hoidon interventioiden vakiintuminen käyttöön, Terapiatakuu (Peke-suunn.) • Kehitetään verkostoyhteistyön toimintamalli lastensuojelun ja HUS nuorisopsykiatrian yhteisasiakkuuksiin (Peke-suunn.) • Eroperheiden lapsille vertaisryhmiä (Peke-suunn.) • Lastensuojelu mukana IntO – Integraatiota Osallistaen –hankkeessa;	• Nuorisoasemien ja perheneuvoloiden sekä opiskeluhuollon psykologien toteuttamien kohdeinterventioiden yhteismäärä • Toteutuneet lasten eroryhmät
	Lasten ja nuorten oppimisen tukeminen	• Opiskeluhuollon alueellisen suunnitelman toimenpiteet	• Opiskeluhuollon suunnitelmassa tarkentuvat mittarit

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Mittari
1. Asukkaille hyvät arjen rutiinit (Edistetään asukkaiden fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja kulttuurista aktiivisuutta tukemalla arjen rutiineja, elintapoja ja kulttuuriosallistumista)	Osallisuuden sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen	Toteutetaan yhteistyössä Nuorten akatemian ja THL:n kanssa keväällä 2026 Järvenpäässä kokeilu. Kokeilussa käydään viidesluokkalaisten ja yhdeksäsluokkalaisten läpi kouluterveyskyselyn tuloksia johdetusti ja pohditaan ratkaisuja päihteiden käytön vähentämiseksi – kokeilun perusteella pohditaan miten vastaavanlaista toimintaa voisi toteuttaa muissa kunnissa	Toteutuneet keskustelut,kerrat,osallistujat ja niistä saatu palaute
		Ehkäisevä päihdetyö kuuluu kaikille: Vuosittainen ilmiötyöpajatyöskentely alueen toimijoiden kanssa	Toteutuneet ilmiötyöpajat, määrä / kerrat ja osallistujat ja niistä seuraavien toimenpiteiden seuraaminen
		Huolehditaan ehkäisevään päihdetyöhön liittyvistä tapahtumista ja yhteisistä koulutuksista tiedottamisesta/toteuttamisesta alueella • päihdetietoisuuden lisääminen • puheeksi ottaminen	Toteutuneet koulutukset ja tapahtumat määrä / kerrat ja osallistujat
		Tuodaan esiin hyviä toimintakäytäntöjä säännöllisesti alueellisessa ehkäisevän päihdetyön ryhmässä	Toteutuneet hyvien käytäntöjen esittelyt
		Toteutetaan alueen asukkaille yhtenäinen päihdekysely syksyllä 2026 yhteistyössä Länsi- Uudenmaan -, Vantaa-Keravan-, ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen	Toteutunut kysely niistä seuraavien toimenpiteiden seuraaminen

Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Mittari
2. Asukkaille turvallinen arki	Vähennetään päihteiden käyttöä ja ehkäistään riippuvuuksia	Nikotiinituotteet • Tupakka- ja nikotiinivieroituksen toimintamallin laaja jalkauttaminen ja -yhdyshenkilöverkoston toiminnan vakiinnuttaminen • Alkoholi (kaikki) o Vahvistetaan AUDIT- ja AUDIT-C -testien toteuttamista palveluissa sekä mini-intervention tekemistä riskirajan ylittyessä (toimintamalli, osaaminen) • Rahapelaaminen perhekeskussuunnitelman tavoite o Verkkovanhempainilta rahapelihaitoista sekä viestinnällinen kampanjointi yhdessä perhepalvelujen kanssa(perhekeskussuunnitelma) o Puheeksioton vahvistaminen rahapelihaitoista • Ponnari – hanke - Tavoite ehkäistä nuorten huumekuolemia ja parantaa päihdepalvelujen saavutettavuutta Keusoten alueella. Mm(Hanke kytkeytyy THL:n Elossa 2025–2027 –ohjelmaan) • Matalan kynnyksen tuki - jalkautuva työ(Ponnaritiimi) • kehitetään yhteistä reagointimallia ja viestintäkanavia(Sosiaalitoimen, terveydenhuollon, etsivän nuorisotyön, oppilaitosten ja kolmannen sektorin työntekijät) • nuorten pääsyn päihdehoitoon nopeuttaminen ja katkeamattomien palveluketjujen varmistaminen • vahvistamalla yliannostusten ehkäisyä esimerkiksi naloksonikoulutusten ja -jakelun avulla • Elintapaohjaus: liikunta, ravitsemus, uni, alkoholin ja lääkkeiden yhteisvaikutukset	• Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön mini-interventiot (IHA22) ja laajemmat interventiot (IHA30), muutos suhteessa ed. vuoteen • Alkoholin risiki- ja haitallisen käytön mini-interventiot (IHA21), muutos suhteessa ed. vuoteen • Verkkovanhempainilta rahapelihaitoista 1x/v • Hankkeen aikana kerätään jatkuvaa palautetta sekä nuorilta että yhteistyötahoilta. • Kokemusasiantuntijat ovat aktiivisesti mukana tiimin toiminnassa ja arvioinnissa. • Palautteen ja tilastotiedon perusteella toimintaa kehitetään koko hankekauden ajan.

Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Mittari
3. Asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen (Tuetaan asukkaiden mielen hyvinvointia sekä työ-, toiminta- ja oppimiskykyä vahvistamalla elintapoja, resilienssiä*) ja palvelujen saavutettavuutta)	Vahvistetaan asukkaiden mielen hyvinvointia	• Yhteistyö järjestöjen kanssa yksinäisyyteen ja tukeen liittyvässä toiminnassa	•Yksinäisyyttä kokevien määrä (kyselyt, palvelukohtaamiset) • RAI laatuindikaattori yksinäisyys(ikäihmiset) • Koettu yksinäisyys-mittari, TerveSuomi, THL
	Tuetaan asukkaiden työ-, toiminta- ja oppimiskykyä	•Päihdeseulonnat ja neuvonta ikäystävällisesti (Audit-C, alkoholiriskien ohjaus) •Arjen taitojen vahvistaminen: unirytmi, ravinto, lääkkeenotto-ohjaus	• Audit-C tulosten kehitys ja riskikäyttäjien määrä (RAI mittarit, saadaan palveluissa olevat asiakkaat)

Hyvinvointi ja terveyseroja kaventamassa –
Hyvinvointia yhdessä

KIITOS!

tero.seitsonen@keusote.fi / olli.laiho@keusote.fi

KEUSOTE.FI